

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ЗВІТ
голови екзаменаційної комісії з підсумкової атестації
освітньо-професійної програми
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)
освітнього рівня «магістр»

Денна форма навчання

Голова ЕК з підсумкової атестації – Семеног Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор

Суми 2022

ЗМІСТ

1. Склад екзаменаційної комісії з підсумкової атестації та організація її роботи..... 3
2. Результати захисту магістерських робіт з української мови і літератури та методики навчання.....6
3. Результати усного кваліфікаційного екзамену з іноземної мови (англійської) та методики її навчання.....17
4. Висновки і пропозиції.....19

1. Склад екзаменаційної комісії з підсумкової атестації та організація її роботи

Підсумкова атестація здобувачів денної форми навчання за освітнім рівнем «магістр» зі спеціальності 014 *Середня освіта (Українська мова і література). Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)* охоплювала:

1. Кваліфікаційний екзамен з іноземної мови (англійської) та методики її навчання.

2. захист магістерських робіт з української мови та літератури.

Захист кваліфікаційних робіт відбувався відповідно до чинних «Положення про організацію навчального процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», «Положення про порядок створення, організацію і роботу екзаменаційної комісії у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», «Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка». Згідно з наказом ректора Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка «Про затвердження складу Екзаменаційних комісій для проведення підсумкової атестації випускників денної та заочної форм навчання ОР «Магістр» у 2022 році» (№ 118 від 11 квітня 2022 року) була затверджена екзаменаційна комісія в такому складі:

Голова ЕК з підсумкової атестації – Семенов О. М., д.п.н., проф., завідувач кафедри української мови і літератури;

Секретар ЕК з підсумкової атестації – Зленко А. О., лаборант кафедри української мови і літератури.

Екзаменаційна комісія для захисту кваліфікаційних робіт / комплексного кваліфікаційного екзамену з української мови і літератури та методики їх викладання:

Громова Н.В., к.пед.н., доцент кафедри української мови і літератури;

Герман В. В., к.ф.н., доцент кафедри української мови і літератури;

Кириленко Н.І., к.ф.н., доцент кафедри української мови і літератури.

Екзаменаційна комісія для проведення усного кваліфікаційного екзамену з іноземної мови (англійської) та методики її навчання:

Клочко Л. І., к.ф.н., завідувач кафедри практики англійської мови, доцент;

Коробова Ю.В. к.пед.н., старший викладач кафедри практики англійської мови

Кваліфікаційні іспити проводили згідно з розкладом підсумкової атестації на 2022-2023 н. р. для студентів факультету іноземної та слов'янської філології денної форми навчання (затверджений першим проректором Л. В. Пшеничною):

14 грудня 2022 року – усний кваліфікаційний екзамен з іноземної мови (англійської) та методики її навчання;

20 грудня 2022 р. – захист магістерських робіт з української мови і літератури та методики навчання.

До захисту кваліфікаційних робіт і складання екзамену були допущені 8 студентів денної форми навчання, які повністю виконали навчальний план, про що свідчить наказ ректора Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (№ 713/ст від 07. 12. 2022 р.).

Екзаменаційній комісії вчасно було подано пакет необхідних документів: наказ ректора про затвердження складу комісії, наказ про затвердження рецензентів кваліфікаційних робіт студентів факультету іноземної та слов'янської філології за ОР магістр денної форми навчання (№ 648/ст від 14.11.2022 р.), розклад підсумкової атестації, зведена відомість успішності студентів спеціальності за 2021-2022 рр., залікові книжки (індивідуальні навчальні плани), кваліфікаційні роботи студентів, допущених до підсумкової атестації; екзаменаційні матеріали (екзаменаційні білети, програма іспиту тощо), інша супровідна документація, передбачена «Положенням про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка».

Необхідна екзаменаційна документація (програма, комплект білетів) теж відповідає нормативним вимогам і попередньо була затверджена на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 3 від 25 жовтня 2022 року) і завчасно доведена до відома студентів.

Кваліфікаційні роботи, рецензії загалом відповідають нормативним вимогам, положенню про магістерську роботу в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Відповідно до «Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка» усі роботи пройшли перевірку на плагіат у системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf.

Попередній захист кваліфікаційних робіт відбувся своєчасно.

Результати дослідження апробовані під час педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти, на студентських конференціях: VI Усеукраїнська науково-практична конференція «Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника» (Суми, 27-28 жовтня 2022 р.); V Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід» (Суми, 14-15 травня 2022 р.); V Міжнародна науково-практична конференція студентів, магістрантів, аспірантів «Філологія, лінгводидактика, професійна комунікація в науковому дискурсі» (Суми, 9 листопада 2022 року), VI Міжнародна науково-практична конференція «Культуромовна особистість фахівця у XXI столітті» (Суми, 2022 р.), а також у статтях, опублікованих у фахових журналах, збірниках наукових праць «Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника» (Суми, 2022) тощо.

Усі студентки мали на момент захисту мали необхідну кількість публікацій, що передбачено «Положенням про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка».

Голова ЕК провела зібрання, на якому ознайомила студентів із чинними положеннями про захист магістерських робіт та підсумкову атестацію, з'ясувала

організаційні питання щодо порядку проведення захистів магістерських робіт, а також про умови, пов'язані з погіршенням епідемічної ситуації у місті Суми, спричиненої поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), та воєнним станом в Україні.

Голова ЕК перевірила документацію студентів-випускників (завдання на кваліфікаційну роботу, календарний план роботи над дослідженням, довідку про успішність, висновок керівника кваліфікаційної роботи, рецензію на кваліфікаційну роботу, висновок кафедри української мови і літератури про кваліфікаційну роботу, заяву студента про перевірку кваліфікаційної роботи на автентичність, протокол перевірки кваліфікаційної роботи на автентичність), вказала на недоліки в оформленні документації, призначила терміни ліквідації недоліків.

Голова ЕК ознайомила всіх членів комісії з їхніми правами та обов'язками, довела до відома членів комісії основні завдання та вимоги атестації здобувачів вищої освіти, результати перевірки на унікальність кваліфікаційних робіт із української мови і літератури, критерії оцінювання якості підготовки випускників, розклад роботи комісії, забезпечила роботу атестаційної комісії відповідно до затвердженого розкладу.

Члени ЕК за дорученням голови ЕК ознайомились зі змістом кваліфікаційних робіт, що представлені до захисту; особисто оцінювали захист кваліфікаційної роботи (відповіді на іспиті) кожного здобувача за відповідними критеріями; брали участь в обговоренні результатів атестації здобувачів та виставленні оцінок, прийнятті рішення про присудження відповідного ступеня вищої освіти й присвоєння кваліфікації та про видачу дипломів.

Захист магістерських робіт і кваліфікаційний екзамен проведені відповідно до графіка на відкритих засіданнях екзаменаційної комісії за участю всіх членів та голови комісії. Для проведення державної атестації були створені відповідні умови для організації захисту кваліфікаційних робіт.

З метою надання методичної і теоретичної допомоги здобувачам напередодні екзамену були проведені консультації.

Результати захисту магістерських робіт і складання кваліфікаційних екзаменів обговорювали на закритому засіданні ЕК й оцінювали за національною шкалою та ECTS. При визначенні оцінки брали до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки студентів, захист роботи, відповіді на питання, академічну доброчесність, технічне оформлення роботи, враховували також думки наукового керівника та рецензента.

Оцінювання результатів захисту магістерських робіт здійснювалося за порядком, передбаченим п. 11.1 «Положення про кваліфікаційну роботу у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (див. табл. 1):

Критерій, за яким оцінюється робота	Максимальна кількість балів
1. Зміст кваліфікаційної роботи:	55
<ul style="list-style-type: none"> • відповідність змісту роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання 	10
<ul style="list-style-type: none"> • самостійність вирішення поставленої задачі, виконання розрахунків, таблиць, графічного матеріалу тощо. 	15
<ul style="list-style-type: none"> • наявність елементів наукової (науково-практичної) новизни 	10
<ul style="list-style-type: none"> • використання комп'ютерних технологій для отримання/опрацювання експериментальних результатів 	5
<ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття теми дослідження, відповідність висновків до поставлених завдань 	10
<ul style="list-style-type: none"> • відповідність стандартам оформлення 	5
2. захист кваліфікаційної роботи	45
<ul style="list-style-type: none"> • доповідь (логічність подання матеріалу; ефективність та доцільність використання ілюстративного матеріалу, його якість; культура мовлення доповідача) 	15
<ul style="list-style-type: none"> • обговорення роботи: вільне володіння проблематикою дослідження, вміння вести наукову дискусію та відстоювати власну точку зору, чіткість та лаконічність відповідей на поставлені запитання та ін. 	30
Усього:	100

Відповідно до «Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка» усі роботи пройшли перевірку на плагіат у системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf.

Результати перевірки кваліфікаційних робіт на академічну доброчесність подано нижче в таблиці.

2. Результати захисту магістерських робіт з української мови і літератури та методики навчання

Захист кваліфікаційних робіт з української мови відбувся згідно з розкладом 20 грудня 2022 року.

Захищені кваліфікаційні роботи переконують у тому, що здобувачі на високому

рівні вмiють організувати наукове спостереження за матеріалом, аналізувати, систематизувати.

Представлені дослідження стосується різних галузей лінгвістики, літературознавства, лінгводидактики, відзначаються різноманітністю й актуальністю тематики, новизною, теоретичною та практичною цінністю. У наукових розвідках представлено ілюстративний матеріал, зібраний самостійно і проаналізований відповідно до завдань роботи. Здобувачі опрацювали належну кількість науково-методичних джерел вітчизняних і зарубіжних учених, виявили володіння термінологічним апаратом у галузі лінгвістики й лінгводидактики.

Усі кваліфікаційні роботи з української мови виконані відповідно до вимог «Положення про кваліфікаційну роботу». Рецензії та відгуки наукових керівників схвальні. Здобувачі мають належну кількість апробацій на міжнародних і всеукраїнських конференціях, надруковані статті й тези. Стан написання робіт контролювався науковими керівниками упродовж навчального року. Подані до захисту роботи пройшли перевірку на академічну доброчесність і відповідають визначеним «Положенням про кваліфікаційну роботу» нормам.

Виступи-захисти здобувачів відзначалися лаконічністю, достатністю, конструктивністю. Схвально, що всі здобувачі представили якісні презентації, під час доповіді фахово й переконливо аргументували вибір теми дослідження, її актуальність, довели необхідність проведення наукового пошуку, лаконічно висвітлили основні результати, ґрунтовно відповідали на запитання.

Захист кваліфікаційних робіт, який відбувся в діловій, дружній, доброзичливій, діалоговій, творчій атмосфері, засвідчив уміння здобувачів вести науковий пошук, достатній рівень культури наукового мислення й мовлення, набуття навичок творчої діяльності.

Так, кваліфікаційна робота **Ковтуненко Олени Олександрівни** «*Формування медіаграмотності учнів 5 класів на уроках української мови в Новій українській школі*» засвідчує, що в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікативних технологій та використання їх продуктів у всіх сферах життєдіяльності людини, предмет наукового дослідження студентки О. Ковтуненко є актуальним. Обравши за об'єкт дослідження процес вивчення української мови в середній школі, студентка зосередилася на пошуку та дослідженні форм і методів продукування медіаграмотності в учнів 5 класів на уроках української мови.

У першому розділі «Теоретичні аспекти вивчення медіаосвіти та медіаграмотності» студентка визначила динаміку розвитку понять «медіаосвіта» й «медіаграмотність» у сучасній науковій думці, дослідила ключові теоретичні засади медіаосвіти та основоположні принципи медіаграмотності. Окрім того, дослідниця підтвердила тезу про те, що медіаграмотність є життєво необхідною компетентністю особистості XXI століття.

У другому розділі «Впровадження медіаграмотності в Україні» увага зосереджена на аналізі нормативних документів із впровадження медіаосвіти в Україні, на огляді підручників з української мови для 5 класів у контексті формування інфомедійних умінь та аналізі опитувань учнів 5 класу на предмет

володіння інфомедійними уміннями. Здійснивши аналіз сучасних підручників з української мови для 5 класу (спрямованих на реалізацію Концепції НУШ), О. Ковтуненко дійшла висновку, що автори приділяють багато уваги формуванню інфомедійної компетентності учнів. Велика кількість вправ зосереджена не тільки на мовному матеріалі та ключових компетентностях, а й на дослідженні медіапродуктів. Результати проведеного дослідницею опитування серед учнів 5 класів засвідчили рівень впровадження медіаосвіти на уроках української мови. Згідно з отриманими статистичними даними вчителі приділяють багато уваги питанню медіакультури й створюють велику кількість різноманітних завдань для формування в учнів медіаграмотності.

У третьому розділі «Формування медіаграмотної компетентності на уроках української мови в середній школі» студентка дослідила особливості використання інфомедійного матеріалу на уроках української мови для 5 класу в сучасній школі, а також окреслила медіаторчість здобувачів освіти як засіб удосконалення лінгвістичних умінь і навичок у 5 класі. О. Ковтуненко зауважує, що сучасні зміни в освітній системі мають позитивний характер, а впровадження медіаосвіти на уроках української мови в ЗЗСО – поступовий та систематичний процес. Окрім того, дослідниця дійшла висновку, що за допомогою медійних завдань здобувачі освіти в контексті вивчення основних мовних тем на уроках української мови поглиблюють свої знання з інформатики, навчаються працювати з та для медіа.

Подані в додатках самостійно розроблені вправи, таблиці й схеми – необхідний наочний матеріал у викладі основних положень та результатів наукового дослідження.

У цілому кваліфікаційна робота Ковтуненко Олени Олександрівни оформлена згідно з вимогами. Високий рівень проведеного дослідження, наукова новизна роботи, достатній рівень апробації результатів підтверджує, що випускниця успішно змогла сформулювати фахові компетентності: володіння методологією й методами наукового дослідження, уміння виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи **Свинолуп Ольги Юріївни** «*Мовнокомунікативні стратегії воєнного часу (на матеріалі промов В. Зеленського)*» полягає в тому, що президенти країн та їх комунікація постійно стають об'єктами досліджень науковців у галузях психології, соціології, лінгвістики, прагмалінгвістики. Схвально, що О. Свинолуп обрала предметом дослідження мовнокомунікативні стратегії воєнного часу у промовах В. Зеленського, адже вербальна комунікативна інтеракція Президента України під час війни та її вплив на українську масову аудиторію і світовий політичний простір в цілому є мало досліджена.

Робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного, загальних висновків, списку використаної літератури, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження; сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання наукової праці; зазначено використані методи

дослідження, його новизну, значення роботи та можливості її практичного застосування; оприлюднено апробацію роботи та останні публікації за темою дослідження. Метою магістерської роботи є визначення та аналіз мовнокомунікативних стратегій воєнного часу на прикладі політичних промов В. Зеленського.

У Розділі 1 розкрито сутності понять «мовнокомунікативна стратегія» та «мовнокомунікативна тактика», досліджено думки вчених щодо тлумачення вищезазначених понять; вивчено наукові підходи щодо класифікації комунікативних стратегій і мовних тактик різних сфер спілкування;

У Розділі 2 визначено загальні особливості політичної комунікації; проаналізовано промови В. Зеленського воєнного часу: досліджено мовнокомунікативні стратегії, що притаманні його вербальній інтеракції та особливості їх реалізації лексичному та синтаксичному рівнях; розроблено діаграму відсоткового співвідношення контекстів застосування мовнокомунікативних стратегій в проаналізованих промовах.

Загалом магістерське дослідження О. Свинолуп має ознаки науковості та логічності. У висновках подано результати дослідження, з'ясовано, що стратегії дискредитації опонента переважають у промовах Президента України періоду війни, окреслено лексичні та синтаксичні особливості проаналізованих політичних текстів.

Схвально, що студентка апробувала результати дослідження на наукових конференціях (усього 3), опублікувала низку статей, присвячених темі дослідження (усього 2).

Загальні висновки корелюють із поставленими завданнями наукового дослідження, що виходять із мети. Студенткою окреслено перспективи дослідження, що полягають у більш глибокому лінгвостилістичному аналізі промов В. Зеленського. Завдання кваліфікаційної роботи виконано в повному обсязі, мету досягнуто.

Дослідження **Кулик Богдани Олександрівни** «*Мовні засоби втілення мотиву внутрішньої свободи в поезії шістдесятників*» є актуальним, оскільки автор представила одну з центральних проблем сучасної лінгвістичної науки – вивчення художнього мовлення літературних текстів, обрала ще достатньо недосліджений матеріал, зокрема мовне вираження мотиву внутрішньої свободи в поезіях шістдесятників, і запропонувала способи його застосування під час викладання у закладах загальної середньої освіти.

Студентці вдалося чітко сформулювати й виконати поставлені завдання: розглянути основні аспекти дослідження мовних засобів як лінгвістичних одиниць, охарактеризувати шістдесятництво як мовно-естетичний феномен, дослідити особливості мовних засобів, які втілюють мотив внутрішньої свободи в поетичних творах шістдесятників, зокрема В. Стуса, В. Симоненка, Л. Костенко. Структура й мовне оформлення дослідження відповідає науковим вимогам, принципам академічної доброчесності.

У першому розділі Кулик Б. О. вдалося опрацювати основні аспекти

дослідження мовних засобів із позицій історії та сучасної мовознавчої науки. У практичній частині – здійснити аналіз системи мовних засобів, які виражають мотив духовної незалежності в поезіях найбільш авторитетних представників шістдесятництва. Доречним є те, що в третьому розділі студентка охарактеризувала особливості вивчення художньої мови поетів-шістдесятників на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти, урахувавши положення чинної шкільної програми й модельних навчальних програм.

Робота засвідчує достатній рівень теоретичних знань студентки, містить конкретні й обґрунтовані висновки, успішно апробована на конференціях і в наукових публікаціях.

Варто відзначити можливість використання результатів дослідження під час проведення уроків української мови, факультативних занять у закладах загальної середньої освіти, зокрема під час вивчення розділу «Лексикологія», «Стилістика», «Морфологія», «Синтаксис», під час підготовки до лекцій і практичних робіт із курсу сучасної української літературної мови, у написанні різних видів наукових праць.

Позитивним є те, що в додатках дослідницею було запропоновано орієнтовний конспект уроку з української мови для 11 класу з вивчення мовних засобів художнього мовлення шістдесятників у контексті опрацювання розділу стилістики.

Кваліфікаційна робота магістрантки оформлена відповідно до вимог, проте містить незначні технічні помилки, що не впливають на наукову цінність дослідження.

Високий рівень проведеного дослідження, наукова новизна, апробація результатів підтверджує сформованість у Кулик Б. О. фахових компетентностей, уміння успішно виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького характеру.

Актуальність теми і доцільність написання кваліфікаційної роботи **Вербицької Вікторії Сергіївни** «*Мовна палітра сучасної української пісні (на прикладі творчості: GO-A, KAZKA, KHAYAT, АНТИТІЛА, THE HARDKISS, Один в каное)*» викликані необхідністю комплексного та поглибленого вивчення особливостей мовної палітри сучасної української пісні у семантико-стилістичному аспекті. Кожна лексема і синтаксема, вжита в пісенному тексті, містить певне стилістичне і семантичне навантаження, передає глибину авторської ідеї та світосприйняття виконавців пісень.

В. Вербицька здійснила ґрунтовний аналіз мовних особливостей сучасної української пісні. У вступі обґрунтувала актуальність теми наукової роботи, визначила об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, окреслила наукову новизну, практичне значення результатів. У першому розділі розглянуто стан дослідження пісні у лінгвостилістиці, особливості пісенного дискурсу і жанрове розмаїття сучасної української пісні. На основі проведених розвідок, студентка виділила власне розуміння «дискурсу», «пісні», «пісенного дискурсу». У другому розділі визначено лексико-семантичні доміанти і охарактеризовано стилістику

синтаксичних одиниць пісенного тексту. Серед лексико-стилістичних домінант мовної палітри сучасної української пісні авторка виділяє іншомовну лексику, власні назви, тематичні групи та різні види синтаксичних одиниць, які створюють загальну лінгвістичну канву пісень.

Відзначимо, що кваліфікаційна робота має прикладний характер, зокрема третій розділ, який містить розроблену на основі текстів сучасних українських пісень систему вправ для учнів старших класів і методичні рекомендації щодо їх використання. Схвально, що В. Вербицька апробувала результати дослідження на наукових конференціях, за результатами яких у збірниках матеріалів було опубліковано наукові тези.

Магістерська робота Вербицької В.В. є самостійним науковим дослідженням. Тема роботи повністю розкрита, поставлена мета досягнута, вирішені поставлені завдання. Простежується ретельна робота автора по кожному розділу роботи. Отримані результати мають теоретичне і практичне значення під час навчальних курсів ЗВО із сучасної української літературної мови, стилістики української мови, написання наукових праць студентами філологічних факультетів, а також під час вивчення розділів «Лексикологія», «Синтаксис», «Стилістика» на уроках української мови у ЗЗСО.

Актуальність дослідження **Скляр Ангеліни Юрївни** «*Особливості поетичного ідіостилю Агатангела Кримського*» вбачається в тому, що вивчення ідіостилю видатних майстрів художнього слова є один із провідних напрямів у сучасній лінгвістиці. Мовний аспект ідіостилю висвітлює індивідуальну неповторність письменника у поданій ним вербально-естетичній картині світу, дає змогу оцінити його внесок у систему художніх засобів національної мови, визначити загальні закономірності та провідні тенденції розвитку літературної мови. Схвально, що А. Скляр обрала предметом дослідження лексико-стилістичні та мовно-виражальні особливості поетичного ідіостилю Агатангела Кримського, мова поетичних творів якого потребує ґрунтовного студіювання.

Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного, загальних висновків, списку використаної літератури, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано об'єкт, предмет, мету, завдання, зазначено використані методи дослідження, його новизну, практичне значення роботи, оприлюднено апробацію роботи та публікації А. Скляр за темою дослідження. Мета магістерської роботи полягає у визначенні особливостей поетичного ідіостилю Агатангела Кримського.

У першому розділі розглянуто різні аспекти вивчення ідіостилю письменника, проаналізовано існуючі визначення поняття «ідіостиль» у лінгвістичній літературі. Окреслено основні чинники формування поетичного ідіостилю Агатангела Кримського, серед яких виокремлено життєвий досвід митця, рівень його освіченості, загальна культура, його світогляд тощо.

У другому розділі зроблено спробу визначити лексичні складники ідіостилю Агатангела Кримського. Студентка зосереджує увагу на аналізові стилістично нейтральної лексики, емоційно забарвленої та стилістично маркованої лексики,

характеризує іншомовні лексичні запозичення, синонімію поетичного мовлення митця та антонімічні лексеми в його поетичних текстах.

У третьому розділі проаналізовано мовно-виражальні засоби ідіостилю Агатангела Кримського, зокрема розкрито структурно-семантичні та стилістичні особливості епітетів, схарактеризовано метафору, порівняння як засоби художньої образності та складові ідіостилю митця, зацентовано увагу на символіці поетичної мови.

Схвально, що студентка апробувала результати дослідження на 5 науково-практичних конференціях, опублікувала 3 статті, серед яких 1 у фаховому виданні, що входять до наукометричної бази Scopus.

Робота містить незначні технічні огріхи, що не впливає на наукову цінність і загальну позитивну оцінку дослідження.

Загальні висновки корелюють із поставленими завданнями наукового дослідження, що виходять із мети. Завдання кваліфікаційної роботи виконано в повному обсязі, мету досягнуто. Студентка окреслює перспективи дослідження, що полягають у більш глибокому аналізові тропеїстики Агатангела Кримського як складової його поетичного ідіостилю.

Актуальність дослідження **Панченко Руслани Василівни** «*Використання електронних словників на уроках української мови в 10 класі*» вбачається у тому, що активний розвиток освіти вимагає від учителя постійного вдосконалення методів та прийомів навчання, пошуку нових, які інформатизують освітній процес, ілюструють його інтерактивними технологіями навчання, що позитивно впливають на мотивацію учнів. Схвально, що Р. Панченко обрала предметом змістове та методичне забезпечення процесу навчання української мови у 10 класі засобами електронних словників, адже використання електронних освітніх ресурсів є невід'ємним компонентом сучасного освітнього процесу. Словник залишається одним із актуальних способів збереження та передачі пізнавальної діяльності людства. Електронний словник, який стає більш популярним у порівнянні із традиційним паперовим, залишається важливим засобом вивчення мови, тому формування в учнів умінь та навичок роботи із електронними словниково-довідковими та науковими джерелами є однією з ключових цілей української освітньої системи.

Робота складається з таких частин: вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури, додатки.

У вступі обґрунтовано мету, завдання, сформульовано об'єкт та предмет дослідження, зазначено використані методи дослідження та практичне й теоретичне значення роботи, також подано перелік публікацій Р. Панченко за темою дослідження. Мета магістерської роботи полягає у вивченні теоретичних засад та розробці вправ і завдань з використанням електронних словників для навчання української мови у 10 класі.

У першому розділі окреслено законодавчо-концептуальний аспект навчання української мови у старшій школі та з'ясовано сутність понять «електронний освітній ресурс», «електронний словник». Студентка приділяє увагу

характеристиці педагогічних та дидактичних особливостей використання електронних освітніх ресурсів.

У другому розділі проаналізовано рекомендовані МОН України підручники з української мови для 10-го класу на предмет використання електронних словників та схарактеризовано інтерактивні методики навчання української мови. Важливу роль відведено розробці авторських вправ із використанням електронних словників.

Загалом магістерське дослідження Р. Панченко справляє враження ґрунтовної роботи. Як показує аналіз, студентка успішно досягла мети. У висновках подано результати дослідження, зазначено роль та місце електронних словників на сучасному уроці української мови у 10 класі.

Схвально, що студентка апробувала результати дослідження на наукових конференціях (усього 2) та у процесі проходження виробничої педагогічної практики, опублікувала низку статей з означеної проблематики (усього 2). Магістерська робота студентки Панченко Руслани Василівни виконана в повному обсязі, у встановлений термін, з дотриманням академічної доброчесності.

Актуальність теми і доцільність написання кваліфікаційної роботи **Корнієнко Аліни Олександрівни** «Еволюція образу жінки в українській літературі XXI століття (на матеріалі текстів Олени Печорної та Ірен Роздобудько)» викликані необхідністю поглибленого вивчення особливостей художньої прози письменниць XXI століття та еволюції жіночого образу в різножанрових творах Ірен Роздобудько та Олени Печорної.

А. Корнієнко здійснила ґрунтовний аналіз еволюції образу жінки в українській літературі XXI століття (на матеріалі текстів Олени Печорної та Ірен Роздобудько). У вступі обґрунтувала актуальність теми наукової роботи, з'ясувала мету та завдання, визначила об'єкт та предмет дослідження, методи, теоретичне та практичне значення, новизну, апробацію та публікації результатів. У першому розділі проаналізувала еволюцію образу жінки в українській літературі. У другому розділі розглянула особливості інтерпретації української літературної традиції та новаторські тенденції в прозі Ірен Роздобудько та Олени Печорної; а також з'ясувала особливості зображення образу жінки, урахувуючи жанрову розмаїтість творів сучасних письменниць.

Відзначимо, що кваліфікаційна робота має прикладний характер, зокрема третій розділ, який містить специфіку формування читацької компетентності в учнів старших класів під час вивчення епічного тексту та власне бачення організації уроків вивчення творчості Ірен Роздобудько та Олени Печорної, зокрема міжтекстові паралелі прочитання прози сучасних письменниць та класичних творів української літератури. У додатках представлені алгоритм налаштування учнів старшої школи на сприймання твору та роботу над текстом, конспект уроку з інфомедійним підтекстом «Художнє моделювання образу жінки у творах Панаса Мирного «Повія» та Олени Печорної «Грішниця», спецкурс для вищих навчальних закладів філологічних факультетів «Сучасна жіноча проза XXI століття».

Дослідження засвідчує високий рівень знань студентки, містить обґрунтовані висновки, апробоване на всеукраїнських, міжнародних конференціях та наукових публікаціях.

Кваліфікаційна робота **Назаренко Юлії Павлівни** «Типологія жіночих образів у творчості Марії Матіос» характеризується новизною й актуальністю. Образи жінок прозових творів письменниці потребують ґрунтовного студіювання з акцентом на психологічний, філософський підтексти і соціальний зміст, адже творчість М. Матіос вирізняється прагненням авторки до перепрочитання історії і висвітлення людини на тлі соціальних колізій, що є на часі для українського суспільства.

Ю. Назаренко здійснила ґрунтовний аналіз основних теоретичних засад наукової проблеми, опрацьованої критичної та методичної літератури. У практичній частині роботи відстежила специфіку літературно-критичного сприйняття творчості мисткині, проаналізувала особливості художнього моделювання жіночих образів на матеріалі прозових творів письменниці.

Доречною стала спроба висвітлити науково-методичні етапи вивчення творчості М. Матіос на уроці української літератури у старших класах. Варто відзначити можливість використання учителем матеріалів дослідження щодо епохи постпостмодернізму. Окрім аналізу методичної літератури, магістрантка запропонувала низку методичних рекомендацій, які допоможуть учителеві під час підготовки та проведення уроків української літератури і вивчення творів періоду цифромодернізму.

Матеріал дослідження може використовуватися під час вивчення прозового доробку М. Матіос у закладах загальної середньої освіти; у процесі підготовки тематичних виступів до наукових конференцій, а також при написанні підручників, навчальних посібників.

Високий рівень проведеного дослідження, наукова новизна, апробація результатів підтверджує сформованість у Ю. Назаренко фахових компетентностей, уміння успішно виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького характеру. Кваліфікаційна робота магістрантки оформлена відповідно до вимог, проте містить незначні технічні помилки, що не впливають на наукову цінність дослідження.

Загалом магістерські дослідження виконані відповідно до вимог, на високому науково-методичному рівні. Відчувається, що стан написання робіт контролювався науковими керівниками упродовж навчального усього терміну курівництва. Рецензії та відгуки наукових керівників схвальні. Усі студенти мають належну кількість апробацій на міжнародних і всеукраїнських конференціях.

Серед недоліків – подекуди заміна наукового стилю викладу публіцистичним, велика кількість висунутих завдань для дослідження, технічні огріхи в оформленні літератури тощо.

Виступи-захисти магістрантів відзначалися оригінальністю, лаконічністю, достатністю, конструктивністю, науковим підходом. Під час доповіді студенти

чітко аргументували вибір теми дослідження, її актуальність, довели необхідність проведення наукового пошуку, лаконічно висвітлили основні результати. Сам захист свідчив про високий рівень розуміння лінгвістичної проблематики, предмета дослідження. Студенти впевнено відповідали на запитання.

Захист магістерських робіт, який відбувся у діловій, дружній, доброзичливій, діалоговій, творчій атмосфері, засвідчив сформовані вміння студентів-випускників вести науковий пошук, високий рівень культури наукового мислення, набуття багатьох навичок творчої діяльності.

Магістерські роботи були оцінені таким чином:

Ковтуненко Олена Олександрівна – 92 А відмінно

Панченко Руслана Василівна – 92 А відмінно

Скляр Ангеліна Юріївна – 87 В добре

Свинолуп Ольга Юріївна – 90 А відмінно

Вербицька Вікторія Сергіївна – 92 А відмінно

Кулик Богдана Олександрівна – 90 А відмінно

Корнієнко Аліна Олександрівна – 95 А відмінно

Назаренко Юлія Павлівна – 94 А відмінно

Кількісні результати захисту дипломних робіт подані в табл. 1.

Таблиця 1

Результати захисту магістерських робіт з української мови та літератури

№ з/п	Показники	Числові значення	Примітка
1.	Загальна кількість випускників, осіб з них допущено до державної атестації осіб, %	8	
2.	Кількість та частка (%) випускників, які: а) захистили ДР з оцінками: - «відмінно» - «добре» - «задовільно» - «незадовільно» б) склали державний іспит з оцінками: - «відмінно» - «добре» - «задовільно» - «незадовільно»	8 (87,8 %) 1 (12,5 %)	
3.	Середній бал державної атестації	91,5 бал	

4.	Кількість та частка (%) випускників, яких рекомендовано до аспірантури		
5.	Кількість та частка (%) дипломних робіт: - з використанням ІТ; - рекомендованих екзаменаційною комісією до впровадження; - захищених на підприємствах та в НДІ	8 (100 %)	
6.	Кількість дипломних робіт, які захищені іноземною мовою (англійською, німецькою, французькою)		

Якісні результати захисту магістерських робіт подані в табл. 2.

Таблиця 2

Якісні результати захисту дипломних робіт

№	Показники	Кількість	%
1.	Кількість робіт з реальним впровадженням (наявність довідки про впровадження у практику роботи загальноосвітньої школи)		
2.	Кількість робіт, рекомендованих до впровадження		
3.	Кількість робіт, за результатами яких є публікації	8	100
4.	Кількість робіт, за результатами яких є виступи на конференціях	8	100
5.	Кількість робіт, що супроводжувалися на захисті електронними презентаціями	7	12,5
6.	Кількість випускників, рекомендованих до вступу в аспірантуру		
7.	Кількість дипломів з відзнакою	2	25

3. Результати усного кваліфікаційного іспиту з іноземної мови (англійської) та методики її навчання

Кваліфікаційний іспит з іноземної мови (англійської) та методики її навчання відбувся 14 грудня 2022 року. Екзаменаційний білет з іноземної мови (англійської) мови охоплював три питання:

1. Бесіда за розмовною темою.
2. Питання з методики навчання англійської мови.
3. Доповідь за темою магістерської роботи англійською мовою.

Метою першого завдання було визначити рівень сформованості вмінь усного підготовленого мовлення. Магістрантам пропонували висловити свою точку зору з певної проблеми та обґрунтувати її. Об'єкт оцінювання склали такі параметри мовлення студентів, як змістовність, аргументованість, відповідність мовній системі та мовленнєвій нормі, стилістична адекватність, насиченість мовним матеріалом за програмою курсу навчання.

Теми першого завдання охоплюють проблеми вищої освіти та молоді в англійськомовних країнах та Україні, сучасні стратегії та прийоми навчання англійської мови, формування національної ідентичності особистості, подолання стереотипів у суспільстві, питання виховання моральних якостей і розвитку особистісного потенціалу людини засобами іноземної мови, розвиток і самовдосконалення професійно-педагогічної компетентності вчителя іноземних мов тощо. Усі студенти продемонстрували достатній рівень розвитку вмінь усного мовлення.

Приклади тем: The System of Higher Education in the English-speaking countries; Class management is an important part of the teacher's responsibility; Motivation and Values among Ukrainian and American / British Students; Managing Your Study Time. What Makes a Successful Learner?; New information technologies in foreign language teaching: pros and cons.

Аналіз результатів показав, що вдосконалення потребують такі аспекти мовлення студентів:

- 1) ідіоматичність мовлення, оскільки має місце тенденція використовувати конструкції, не характерні для мовлення носіїв мови;
- 2) потребує вдосконалення фонетичний аспект мовлення студентів.

Питання з методики навчання англійської мови спрямовані на визначення рівня сформованості професійної компетентності вчителя англійської мови та рівня засвоєння теоретичних знань в результаті вивчення курсу методики навчання англійської мови.

Під час усного кваліфікаційного іспиту здобувачі показали достатній рівень засвоєння теоретичних знань з таких питань: методика навчання іноземних мов як наука та її зв'язок з іншими науками; інтенсивні методи навчання ІМіК; лінгвопсихологічна характеристика мовленнєвої діяльності та спілкування іноземною мовою; іншомовні мовленнєві навички та вміння; формування англійськомовної граматичної компетентності; формування англійськомовної компетентності у техніці письма; урок англійської мови: вимоги,

типи та структура, планування. Відповіді на додаткові запитання надані були повні.

Особливо варто відзначити детальні та змістовні відповіді здобувачів Корнієнко Аліни щодо системи вправ для формування навичок та розвитку вмінь іншомовного мовлення та Назаренко Юлії щодо формування англomовної фонетичної компетентності.

Метою третього завдання (наукової доповіді) було визначити рівень сформованості вмінь усного наукового мовлення. Зазначене завдання передбачало висвітлення мети, основних завдань, об'єкта, предмета, теоретичного і практичного значення, а також основних результатів дослідження.

Достатньо ґрунтовну відповідь продемонстрували Корнієнко Аліна (90 А «відмінно»), Назаренко Юлія (90 А «відмінно») та Панченко Руслана (90 А «відмінно»).

У цілому іспит виявив, що, незважаючи на висловлені зауваження, рівень сформованості мовленнєвих і професійних умінь студентів-випускників є достатнім. Загальні результати комплексного іспиту представлено в таблиці 2:

Таблиця 2

Результати кваліфікаційного іспиту з іноземної мови (англійської)

№ з/п	Показники	Числові значення	Примітка
1.	Загальна кількість випускників, осіб з них допущено до державної атестації осіб, %	8	
2.	Кількість та частка (%) випускників, які: б) склали державний іспит з оцінками: - «відмінно» - «добре» - «задовільно» - «незадовільно»	3 (37,5%) 5 (62,5%) - -	
3.	Середній бал державної атестації	83,3 балів	
4.	Кількість та частка (%) випускників, яких рекомендовано до аспірантури	-	
5.	Кількість та частка (%) дипломних робіт: - з використанням ІТ; - рекомендованих екзаменаційною комісією до впровадження; - захищених на підприємствах та в НДІ	-	
6.	Кількість дипломних робіт, які захищені іноземною мовою (англійською, німецькою, французькою)	-	

Якість знань – 100%, успішність – 100%.

4. Висновки і пропозиції

Якість підготовки випускників

Всі студенти проявили себе як наполегливі, відповідальні майбутні фахівці. Гарно відповідали на поставлені запитання. Рівень компетентностей, знань та умінь випускників, відповідають вимогам освітньої програми.

Рецензентами не виявлено значних недоліків до представлених робіт.

Підсумкова атестація здобувачів 2 рівня акредитації відбулася в зазначений термін без ускладнень із технічного чи організаційного боку.

Загалом до захисту були допущені випускники, які повністю виконали навчальний план, пройшли обов'язкову педагогічну практику з фахових дисциплін та не мають академічної заборгованості.

Робота екзаменаційної комісії відзначалася злагожденістю дій і погодженістю в критеріях оцінювання.

Загалом констатуємо, що здобувачі 2 рівня акредитації освітнього ступеня магістр орієнтуються в літературному процесі, ознайомлені з дослідженнями з різних літературознавчих проблем, які виходили за межі навчальної програми ЗВО, сучасними інноваціями в літературі, що характерно для останніх років, інакше кажучи, діапазон науково-пошукової діяльності студентів розширився.

Таким чином, результати іспиту дають підстави констатувати належну професійну підготовку вищезгаданих студентів як майбутніх учителів-словесників.

Пропозиції і побажання

1. Випускаючій кафедрі енергійніше заохочувати випускників до написання кваліфікаційних робіт із методики навчання фахових дисциплін.

2. Більше уваги приділяти апробації результатів дослідження.

Вважаємо доцільним більше уваги приділяти розробці міжкафедральних комплексних дипломних проектів.

Аналіз захисту магістерських робіт дає можливість акцентувати увагу на окремих недоліках:

- зміст підрозділів не завжди відповідає заявленій у назві проблемі;
- нечітке формулювання теоретико-методологічної бази, актуальності, завдань, елементів новизни;
- висновки не завжди чітко структуровані, дещо побіжні, не вповні відповідають поставленим завданням;
- означені у вступі методи дослідження не завжди обґрунтовані;
- список використаних джерел не завжди оформлений з дотриманням чинних стандартів;
- у деяких роботах наявні граматичні, пунктуаційні помилки й стилістичні огріхи.

Науковим керівникам звертати увагу на:

- дотримання здобувачами академічної доброчесності у процесі написання кваліфікаційних робіт;
- актуальність та коректність формулювання тематики кваліфікаційних робіт;
- мовно-технічне оформлення робіт, культуру письма здобувачів вищої освіти (використання цитат із художніх творів і наукових джерел та їх відповідне оформлення у роботі з обов'язковим точним посиланням на них);
- обсяг апробацій кваліфікаційної роботи відповідно до «Положення про кваліфікаційну роботу Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка»;
- будувати презентацію виступу структуровано, креативно, з належним змістовим компонентом тощо.

Завідувачеві кафедри обговорити на засіданні кафедри української мови і літератури питання про

- актуальність тематики кваліфікаційних робіт;
- презентацію наукового дослідження як обов'язкову складову публічного захисту кваліфікаційної роботи;
- своєчасне подання магістерських робіт ЕК;
- рекомендацію до опублікування (у вигляді посібників методичного спрямування для вчителів) магістерських робіт, що мають вагомe теоретичне і практичне значення;
- своєчасну перевірку кваліфікаційних робіт на академічну доброчесність;
- сумлінне ставлення рецензентів до своїх обов'язків (надавати змістовні й об'єктивні рецензії з рекомендованою оцінкою та зазначенням зауважень, якщо такі є).

Керівництву факультету іноземної та слов'янської філології:

- клопотати перед ректоратом щодо систематичного забезпечення університетської бібліотеки сучасною науковою та науково-, навчально-методичною літературою, фаховою періодикою.

Висновки

На факультеті іноземної та слов'янської філології створені достатні умови, які забезпечили ефективну роботу екзаменаційної комісії. Екзаменатори виявили фахову принциповість, вимогливість у ставленні до здобувачів, поєднану з доброзичливістю й тактовністю. Робота членів і секретаря ЕК була системною і злагодженою.

Аналіз результатів захистів магістерських робіт засвідчує, що викладачі Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка здійснюють підготовку здобувачів зі спеціальності 035 Філологія відповідно до нормативних вимог. Студенти продемонстрували належний рівень філологічної, методичної підготовки, володіють достатнім рівнем професійних компетентностей.

Кадровий потенціал випускової кафедри, навчальна база університету загалом дозволяють забезпечити якісну підготовку магістрів зі спеціальності 014 *Середня освіта (Українська мова та література) Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)* і присвоїти здобувачам кваліфікацію: *«Вчитель української мови і літератури профільної школи. Вчитель англійської мови»*.

Затверджено на заключному засіданні ЕК
Протокол № 2 від 20 грудня 2022 року

Голова ЕК

О. М. Семеног

Ознайомлені:

**Декан факультету іноземної
та слов'янської філології**

А. М. Коваленко

**Завідувач кафедри
української мови і літератури**

О. М. Семеног